

naše delo

GLASILO SKUPŠČINE
OBČINE LAŠKO

Letnik IV. — Laško, november 1970 — številka 11 (39)

VLAK BRATSTVA IN ENOTNOSTI

V času od 12. do 17. oktobra 1970 je »Karavana prijateljstva« iz naše republike obiskala prijateljsko republiko Srbijo.

MIHA PROSEN

in klici radosti. Udeleženci karavane in gostitelji so se objemali, stiska-

li roke in izmenjavali šopke cvetja. Marsikatero sicer veselo lice in oko je bilo solzno.

Prav poseben pečat je na vseh sprejemih na železniških postajah dala mladina, ki je v množičnem številu sprejemov potrdila, da spoštuje svete pridobitve naše revolucije.

Udeleženci karavane iz občine Laško smo bili gostje občanov občine Trstenik, s katerimi nas vežejo že dolgoletni odnosi. Ti so bili vzpostavljeni ob obisku prvega vlaka »Bratstva in enotnosti« leta 1964 kot posledica tega, da je prav ta občina oziroma prebivalstvo teh krajev leta 1941 z odprtimi rokami sprejelo večjo skupino izseljencev iz Laškega in jim nudilo dom in zavetje v najtežjih dneh naše narodnoosvobodilne borbe.

Odprto moram priznati, da še nisem nikoli poprej doživel podobnega sprejema. Ves čas našega bivanja v (Nadaljevanje na 4. strani)

»Dobrodošli bratje Slovenci!« je zadonelo iz grl čakajočih, ko se je 13. oktobra na železniški postaji v Trsteniku ustavil »Vlak bratstva in enotnosti«, s katerim so se pripeljali na obisk predstavniki iz naše občine

Ze uvodoma moram poudariti, da je bila letošnja organizacija vlaka brezhibna. Vsi udeleženci so pravočasno prejeli vsa potrebna navodila in drugo.

Karavana je štela preko 700 udeležencev. Od tega je bilo več kot polovico bivših izseljencev, ostali pa so predstavljali člane kulturnih skupin in ansamblov ter uradne delegacije vseh sodelujočih občin. Naj povem, da je kar 18 slovenskih občin sodelovalo v karavani.

Predstavniki prijateljskih 16 občin SR Srbije so nas pričakali že v Topčiderju. Od te postaje naprej pa vse do Kraljeva so bili na vseh postajah veličastni sprejemi.

Povsod so nas pozdravljali najvišji predstavniki občin, ki so v svojih govorih poudarjali bratstvo in enotnost naših narodov, ki se je kovalo v najtežjih dneh naše narodnoosvobodilne in ljudske revolucije, zahvaljevali za naš obisk ter nam želeli prijetno bivanje pri njih.

Povsod je donela in se čula partizanska pesem in glasba, recitacije

RADEČE:

DOSEDANJI USPEHI VZPODBUJAJO K NOVIM PRIZADEVANJEM

Ob letošnjem praznovanju krajevnega praznika so se občani kraja Radeč in okolice podrobneje seznanili z uspehi večletnega vsestranskega prizadevanja občanov na vseh področjih družbenega dela.

Nadvse razveseljivo za občane kraja je to, da so ob tej priložnosti odprli nov ZDRAVSTVENI DOM, ki je bil kraju nujno potreben. Krajevna skupnost si bo prizadevala, da bo staro ambulanto preuredila v stanovanja za stanovalce »stare občine«. Le-ta bo po izelitvi porušena, prostor pa, kot predvideva projekt, primerno urejen. Hkrati bodo s tem nastale možnosti za izgradnjo ceste v naselje Krakovo. Mesto samo bo s tem dobilo lepši videz, saj mu stoletja stara in razpadajoča zgradba nikakor ni v okras.

Ob tem praznovanju je bila tudi otvoritev OTROŠKEGA VRTCA.

Starši so s to pridobitvijo odložili precejšnji del bremena — zmanjšala se je njihova skrb za vzgojo svojih malčkov, saj vedo, da bdi nad njihovimi najmlajšimi skrbna roka vzgojiteljice od 6. do 14. ure.

V senci krošenj lepega sadnega vrta bodo kmalu postavljena razna gugala, plezala, tobogan — velik peskovnik in še marsikaj, kar bo malim Radečanom pomagalo pričarati lep svet, poln domišljije in veselja.

Tudi za male želežke je poskrbljeno, saj redno prejemajo malice in kosilo.

Zelimo, da v Radečah ne bi bilo staršev otrok od tretjega do šestega leta starosti, ki bi pomišljali, ali naj nuđijo otroku to veselje ali ne.

Končno je vredno omeniti tudi novo SOLSKO ZOBNJO AMBULANTO in novo LOVSKO KOČO na Močilnem — prijetno turistično točko, z lepim razgledom na mesto Radeče.

Gradnja vseh teh objektov je terjala od občanov kraja in odgovornih delavcev Skupščine občine Laško ogromno prizadevanj, predvsem pa so bila potrebna znatna proračunska sredstva in sredstva, zbrana od delovnih organizacij.

Razen otvoritve omenjenih objektov, je bilo v kraju opravljenih več drugih manjših, vendar pomembnih nalog; še več pa je nalog, ki jih ima Krajevna skupnost v programu za prihodnje obdobje in jih bo treba uresničiti.

PREDLOG SINDIKATOV SLOVENIJE ZA UBLAŽITEV DRAGINJE

Predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije je minuli teden razpravljalo o posledicah naraščanja cen in povišanja življenjskih stroškov ter predlagalo nekaj odločnih ukrepov. Ker je njihovo uresničenje v veliki meri odvisno od odločnosti in podpore našega članstva, priporočamo vsem občinskim organizacijam Zveze sindikatov in osnovnim sindikalnim organizacijam, da s predlaganimi ukrepi seznanijo članstvo.

Letos na pomlad smo v sindikalnih organizacijah Slovenije podrobno obravnavali nezadržno povečevanje življenjskih stroškov. O tem smo sprejeli stališča, ki smo jih tudi poslali skupščini SRS in njenemu izvršnemu svetu ter svetu Zveze sindikatov Jugoslavije. Predlagali smo predvsem ocenitev delovanja gospodarskega sistema in tekočih gospodarskih ukrepov, ki spodbujajo nepričakovano hitro inflacijo, in se zavzeli za regresiranje cen nekaterih osnovnih življenjskih potrebščin, dokler ne bi zavrla inflacije. Menili smo na regresiranje oziroma subvencioniranje tistih osnovnih življenjskih potrebščin, ki zagotavljajo minimalni življenjski standard, saj bi s tem okrepili socialno varnost predvsem delavcev z najnižjimi osebnimi dohodki in družin z najnižjim družinskim dohodkom.

Znano je, da so cene in življenjski stroški naraščali tudi v poletnih mesecih, in da naraščajo še sedaj, kar najbolj občutno bremeni življenjske pogoje velikega dela prebivalstva z nizkimi dohodki in prejemki. V minulem septembru so bile cene že za 13% nad povprečnimi cenami v lanskem letu. Zaskrbljujoče naraščajo tudi cene industrijskih proizvodov, ki so bile do letos vedno dokaj stabilne in se iz leta v leto povečevale le za 2 ali 3%. Letos v septembru so bile za 13,9% višje od cen v lanskem letu, za vseh devet mesecev letošnjega leta pa so se povečale že za 10,4% v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta. In kar je najbolj zaskrbljujoče, poznavalci teh gibanj napovedujejo tudi za naslednje mesece enako stopnjo naraščanja cen!

Potrošniki najbolj občutijo spremembe pri cenah živil, ker jih dnevno kupujejo, in spremembe cen raznih uslug. Najbolj se dražijo vrtnine, kruh, meso in mesni izdelki. Mesni izdelki so se letos že podražili za tretjino, meso za več kot četrtino, jajca, mleko, mlečni izdelki in maščobe pa za približno desetino. Na podražitev žitnih izdelkov je še posebej občutno vplivala nedavna podražitev pšenice. Storitvene usluge so letos za 14,6% dražje kot lani, saj so se povečale cene obrtnih storitev za 17,2%, komunalnih storitev za 26,9%, najmanj pa so se povečale stanarine.

Življenjski stroški so se v letošnjih devetih mesecih povečali v primerjavi z istim obdobjem lani za 11,4%. To povečanje je že sedaj večje, kot je bilo v vsem lanskem letu. Največji vpliv na povečanje življenjskih stroškov ima podražitev hrane, ki je po naši sestavi življenjskih stroškov letos za več kot 15% dražja kot lani. Ker lahko v naslednjih mesecih pričakujemo nadaljnje povečanje življenjskih stroškov, saj se dogaja tako v vsakoletnem ciklu, se nam obetajo še težji življenjski pogoji za delavce z najnižjimi osebnimi dohodki, družine z nizkim družinskim dohodkom in upokojence.

Akcija, ki smo jo sprožili na II. konferenci sindikatov Slovenije junija letos, da ne bi bilo več osebnega dohodka v delovnih organizacijah pod 800 dinarjev, je sicer povzročila nekatere pozitivne premike. Še vedno pa prejema mesečne osebne dohodke do 800 dinarjev v Sloveniji približno 77 tisoč zaposlenih ali 17,7%. Ob tem poraznem podatku zaskrbljuje še posebej dejstvo, da delovne organizacije, ki jih tare ta problem, razen

redkih izjem, še niso predložile programov za preusmeritev v tako proizvodnjo, ki bi v bližnji prihodnosti zagotavljala najnižje osebne dohodke 800 dinarjev.

Vse povedano narekuje potrebo proučiti nekatere instrumente v našem sistemu, ki bodo blažili najbolj kritične socialne razlike. Zlasti bo treba v bodoča tržna gibanja zavestno vgraditi sistem subvencioniranja nekaterih osnovnih življenjskih proizvodov (kruh, mleko itd.), kar delajo skoraj vse države v svetu, da s tem blažijo socialne razlike. Podražitev pšenice pri nas kaže, da se tega odrekamo, ne da bi se zavedali posledic. Pri stališču, da je treba subvencioniranje nekaterih življenjskih proizvodov oziroma potrebščin vgraditi v naš sistem, vztrajamo celo neodvisno od stopenj inflacije.

Za sedanjí socialno-gospodarski položaj družine imamo kot bistveni indikator in upravičenost do prejemanja otroškega dodatka. Dokler ne bomo imeli še drugih kriterijev, predlagamo temeljito proučiti vlogo vseh oblik otroškega varstva. Otroški dodatek prejema v Sloveniji nekaj nad 100.000 upravičencev, ki preživljajo več kot 195.000 otrok. Med upravičenci do tega dodatka je okrog 50.000 takih, katerih zakonski tovaršji niso zaposleni, več kot 14.000 je samohranilcev, 82.000 upravičencev pa se preživlja samo s sredstvi iz delovnega razmerja. Od vseh prejemnikov otroškega dodatka je 45.000 zaposlenih v industriji in rudarstvu. Mesečni povprečni osebni prejemki na družinskega člana upravičencev do otroškega dodatka so samo 355 dinarjev!

Teh nekaj podatkov kaže, da ob sedanjem naraščanju cen nujno spremenimo politiko otroškega varstva. V skladu za otroško varstvo so namreč določene rezerve, ki jih je mogoče porabiti za te namene brez dodatnih obremenitev gospodarstva.

V Sloveniji je sedaj prijavljenih pri zavodih za zaposlovanje okrog 17.000 nezaposlenih delavcev. Nizek premoženjski cenzus dovoljuje, da prejema samo 6,45% nezaposlenih nadomestilo za brezposelnost. V skladih, s katerimi razpolagajo zavodi za zaposlovanje, pa bo do konca leta že nad 9 milijonov dinarjev za izboljšanje gmotnega položaja brezposelnih. S predlogom republiškega zakona o denarnem nadomestilu delavcem med začasno brezposelnostjo je predvideno, da se bo premoženjski cenzus povečal in da se bo upoštevalo tudi število otrok, ki jih imajo brezposelni. Ker na zakon ni moč več dolgo čakati, ga bo treba čimprej sprejeti po hitrem postopku.

Poleg naštetih vprašanj bo po našem mnenju treba urediti še nekatere druge zadeve, kot je npr. nadomestilo za čas delavčeve začasne nezmožnosti za delo, podpreti prizadevanje republiške skupnosti socialnega zavarovanja delavcev Slovenije za ponovno vskladiitev in valorizacijo pokojnin, ki mora upoštevati vpliv sedanjih podražitev na življenjske pogoje upokojencev. Podpreti moramo tudi prizadevanje, da se še letos pripravijo predloge za subvencioniranje stanarin tistim družinam, ki imajo nizke družinske prejemke, ker se pričakuje odmrznjenje stanarin v začetku prihodnjega leta.

Na osnovi še obrazložjenih ugotovitev, je predsedstvo republiškega sveta Zveze

sindikatov Slovenije na seji 14. oktobra letos predlagalo naslednje nujne ukrepe, za katere vemo, da ne pomenijo trajnih rešitev, če jih ne bo spremljal širši program stabilizacije našega gospodarstva:

1. Nekatere življenjske potrebščine, med katere štejemo osnovna živila in stanarine, naj se diferencirano subvencionirano oziroma regresira z družbenimi sredstvi, hkrati pa naj se to stališče upošteva pri bodočih sistemskih rešitvah. Tudi tako bo mogoče zavreti naglo naraščanje cen na tem področju in vplivati na uravnavanje socialnih razlik ter na večkrat stihijsko gibanje osebnih dohodkov. Vztrajamo pri predlogu, naj zvezni izvršni svet in odgovorni organi v Sloveniji brez odlaganja izdelajo predlog ukrepov, ki bodo trajneje stabilizirali tržišče osnovnih življenjskih potrebščin. Če navedeni organi menijo, da to ni mogoče, naj tako stališče utemeljijo in javno razložijo.

2. Čimprej naj se sestane republiška skupnost otroškega varstva, prouči gibanje življenjskih stroškov in njihov vpliv na koristnike raznih oblik otroškega varstva ter sprejme odgovarjajoče ukrepe ter predloge (npr. o valorizaciji cen za upravičenost do otroškega dodatka, o valorizaciji višine otroškega dodatka, o povečanju pomoči družinam, ki dobivajo otroške dodatke, o subvencijah za prehrano otrok v šolah in otroških vrteh, o določitvi višine pomoči za novorojenčke). Posebej je treba proučiti meje primere glede cen za upravičenost do otroškega dodatka.

3. Skupščina SR Slovenije naj čimprej po hitrem postopku sprejme predlog zakona o denarnem nadomestilu delavcem med začasno brezposelnostjo. Predlog zakona je pripravljajo upravni organi.

NE POZABITE ŠE TA
MESEC PLAČATI LETOŠNJE
NAROČNINE!

4. Pokojnine, priznane v prejšnjih obdobjih, naj se uskladijo z novopriznanimi pokojninami in valorizira, pri čemer se mora upoštevati vpliv sedanjih podražitev na življenjske pogoje upokojencev. To je treba storiti s 1. januarjem 1971 na način in v višini, kot to predlaga skupščina skupnosti socialnega zavarovanja delavcev Slovenije. Pri tem dajemo podporo predlogom o blažji regresivni valorizaciji življenjskih stroškov.

5. Se letos se naj prouči subvencioniranje stanarin zaposlenim z nizkimi osebnimi dohodki oziroma družin z nizkimi prejemki zaradi predvidene odmrznitve stanarin. O tem je republiški svet Zveze sindikatov Slovenije že opozoril izvršni svet Skupščine SR Slovenije na osnovi stališča svoje komisije za življenjske in delovne pogoje in stališč plenuma sveta Zveze sindikatov Jugoslavije.

Predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije opozarja, da uresničenje predlaganih ukrepov — z izjemo prvega, ki govori o diferenciranem subvencioniranju oziroma regresiranju nekaterih življenjskih potrebščin z družbenimi sredstvi — ne bo terjala za letošnje leto dodatnih sredstev, ker so ta že zbrana. Od hitrosti, s katero se bomo lotili uresničevati predlagane ukrepe, je v veliki meri odvisna učinkovitost ublažitev položaja delavcev z najnižjimi dohodki oziroma družin z najnižjimi prejemki.

AKCIJA POMOČI OSTARELIM OBČANOM

Družbeni problem primerne skrbe in zadovoljevanja osebnih potreb ostarelih občanov je bil stalno prisoten. V današnjem času hitrega naraščanja življenjskega standarda mlajše generacije ob istočasnem neučinkovitem reševanju problema ostarelih osamljenih občanov, to vprašanje še bolj izrazito in drastično stopa v ospredje. Odhanjanje mladih ljudi s kmetijskih področij v mesta, vedno hitreje množi število ostarelih osamljenih kmetov, ki sicer navidezno imajo možnost za preživljanje iz dohodka kmetij, vendar zaradi nezmožnosti za delo dohodka ne ustvarjajo ter pogosto živijo v težkih socialnih in zdravstvenih razmerah.

Ceprav se občinske skupščine in za socialno varstvo pristojni organi trudijo v reševanju tega problema, vendar mu niso kos, ker je problem že zdavnaj prerasel okvire njihovih materialnih in akcijskih možnosti.

Vedno bolj postaja jasno, da je problem ostarelih širše družbeno

vprašanje, ki ga morajo reševati vsi družbeni forumi in občani.

Zavedajoč se tega, sta svet za zdravstvo in socialno skrbstvo ter za socialno skrbstvo pristojni upravni organ v sodelovanju s krajevnimi organizacijami SZDL in RK pričele v začetku tega leta akcijo za angažiranje širših družbenih institucij ter občanov pri reševanju problema ostarelih. Akcija je dosegla delni uspeh, vendar zaželjenega učinka ni bilo, ker ni bilo primerne koordinacije in intenzivnega političnega delovanja.

Obsežnejše pisanje tiska o nerešenih problemih ostarelih občanov z navajanjem konkretnih primerov je razburkalo slovensko javnost ter sprožilo vrsto iniciativ in predlogov za pristop k organiziranemu in intenzivnemu reševanju tega problema.

Kot rezultat tega je enotna akcija Republiške konference SZDL, Republiškega odbora RK, republiškega sekretariata za zdravstvo in socialno varstvo ter Višje šole za socialne delavce v organiziranju in izvajanju

široke in posebne družbene skrbi za varstvo ostarelih.

Ta akcija temelji na načelu posebnega angažiranja občinskih skupščin, skrbstvenih organov, organizacij Rdečega križa, organizacij SZDL, krajevnih skupnosti in drugih društev ter organizacij kakor tudi občanov posameznikov v izvajanju načrtnega in ostalega programa izvajanja vseh oblik pomoči ostarelim in osamljenim občanom.

Po priporočilu Republiške konference SZDL naj bi imele v tej akciji občinske organizacije SZDL koordinacijsko vlogo. Iz tega gledišča je Občinska konferenca SZDL že sklicala koordinacijski posvet s predstavniki vseh občinskih forumov, ki imajo ali bi lahko imeli na področju socialnega varstva pomembno vlogo. Na koordinacijskem posvetu je bilo zavzeto stališče do bodočih oblik dela na tem področju, do načina koordiniranja pri izvajanju nalog kakor tudi do programa akcije.

V nadaljnjem izvajanju te akcije bo Izvršni odbor občinske konference SZDL imenoval koordinacijski odbor. Koordinacijski odbor bodo sestavljali občani, ki imajo pomemben položaj v tistih organih, društvih in organizacijah, ki so najbolj pomembni kot nosilci političnih, materialnih ali strokovnih nalog akcije. Koordinacijski odbor bo skrbel za enotnost in povezanost pri izvajanju nalog akcije kakor tudi za ustvarjanje ustreznega političnega vzdušja.

Po predlaganem programu akcij bi bili osnovni nosilci akcije v občinskem merilu občinska skupščina z njenimi organi, skrbstveni organ, občinski odbor Rdečega križa in Občinska konferenca SZDL. V krajevnem merilu naj bi bili osnovni nosilci akcije krajevna skupnost, krajevni odbor RK in krajevna organizacija SZDL. V okviru akcije pa naj bi določene naloge opravljale še šole preko učencev, zdravstveni dom, gozdarji, lovci in drugi.

Veliko vlogo in pomen v izvajanju akcije pričakujemo neposredno od občanov. Nedvomno bodo organizacije RK na tem področju imele veliko težkega, vendar najbolj učinkovitega dela, saj bodo morale angažirati svoje člane za neposredno kontaktiranje z ostalimi občani pri nudenju raznih storitev in drugih oblik neposredne pomoči. Takšna oblika pomoči zahteva zares veliko humanosti in končno tudi osebne usposobljenosti občana dobrotnika.

V naslednjih številkah »Našega dela« bodo bralci seznanjeni s konkretnimi nalogami posameznih nosilcev akcije in konkretnim programom nalog.

JOŽE KOS

VLAK BRATSTVA IN ENOTNOSTI

(Nadaljevanje s 1. strani)

Trsteniku, ki je trajalo 4 dni, smo bili vsi deležni toliko pozornosti in topline, da se z besedami to ne da opisati. Povsod, kjer smo se pojavljali, smo bili sprejeti kot njihovi bratje in sestre. Še več: nudili so nam vse, kar smo želeli.

Ze na železniški postaji ob našem prihodu smo slišali slovensko pesem in glasbo, ki so jih prav v ta namen naštudirali učenci njihove osnovne šole. Predvsem pa smo Laščani bili ganjeni in tudi solzni, ko smo na slavnostni seji skupščine občine Trstenik poslušali pionirko osnovne šole, recitirati v slovenščini znano Zupancičevo pesem »Veš, poet svoj dolg?«.

Naj še povem, da je občinska skupščina Trstenik na omenjeni seji sprejela sklep, da v znak priznanja izroči naši občini spominsko plaketo ob 26. obletnici njihove osvoboditve. Omenjeno plaketo so nam tudi na svečan način izročili.

Naš celoten obisk je bil zelo bogat. Udeležili smo se otvoritve raznih objektov ter obiskali nekatere delovne organizacije in ustanove ter kulturne spomenike.

Vsi udeleženci smo bili zelo začuden nad velikimi uspehi, ki so jih delovni ljudje občine Trstenik v zadnjih letih dosegli. S pomočjo prispevkov delovnih organizacij in občanov jim je v minulih letih uspelo zgraditi veliko objektov družbenega standarda od šol do domov za družbeno življenje in podobno. Prav sedaj se

zelo smelo s skupnimi močmi lotevajo velike akcije obnove in asfaltiranja cest III. reda.

To akcijo je s samoprispevkom podprla večina občanov. Najbolj odgovorni tovariši družbenega življenja te občine so ves čas našega obiska bili z nami. V razgovorih, ki smo jih imeli, so nam opisovali njihove probleme, metode dela, uspehe in tudi težave.

Ti razgovori so bili zelo pristráni in odkriti. Ves čas je prevladovalo mišljenje in pripravljenost storiti vse, kar je možno, da bi se naši medsebojni odnosi še nadalje razvijali in razširili. Vsi smo enotno ugotavljali, da obstajajo zato vsi pogoji, saj imamo veliko skupnih problemov, ki jih bomo lahko preko tega sodelovanja z medsebojno pomočjo hitreje in učinkovitejše reševali.

Za zaključek naj še podčrtam, da smo se dogovorili o izdelavi ustreznega programa sodelovanja in izmenjave izkušenj, ki ga bodo v kratkem izdelali predstavniki vseh treh občinskih konferenc SZDL. Rekel oziroma napisal sem vseh treh občin zato, ker smo ob tem obisku v Trsteniku navezali tudi stike z občino VRBOVEC v SR Hrvatski, katera že dolga leta prijateljsko sodeluje z njimi.

Prepričan sem, da nam bo s pomočjo naših delovnih ljudi in občanov omogočeno vnaprej razvijati te odnose in tako prispevati k utrditvi enotnosti naših narodov.

RAZVOJ TELESNE KULTURE V OBČINI

NEDAVNE RAZISKAVE V ZAHODNIH DRŽAVAH PA TUDI PRI NAS SO ODKRILE ZASKRBLJUJOČE STANJE TELESNE SPOSOBNOSTI MLADINE IN TUDI DRŽAVLJANOV SREDNJIH LET.

KJE SO VZROKI ZA TO?

V PRETEKLIH ODOBNIH SI JE ČLOVEK PRAV Z DELOM ZAGOTOVIL BOLJ ALI MANJ SKLADEN TELESNI RAZVOJ IN NEMOTENO DELOVANJE ORGANOV. DANES ZARADI ŠTEVILNIH TEHNIČNIH PRIDOBITEV ZMANJSUJE TELESNO SODELOVANJE PRI DELU IN S TEM NE ZMANJSUJE SAMO SKLADNEGA TELESNEGA RAZVOJA, TEMVEČ TUDI SVOJO KONDICIJO.

V letih pred vojno in po njej so se naši ljudje množično vključevali v športne organizacije in aktivno delali v njih. Danes sedimo ob televizorjih in gledamo prenose športnih prireditev, ali pa se kvečjemu z avtom odpeljemo v Ljubljano in navijamo za nogometaše Olimpije...

Kakšno je stanje v naši občini?

Ugotovljamo lahko, da nekaj sekcij sicer dela, da so sredstva za osnovno dejavnost zagotovljena, vendar ni tiste množičnosti, ki smo jo poznali nekoč.

Podobne so bile ugotovitve na eni od sej Sveta za šolstvo, kulturo, prosveto in telesno kulturo, ki je bila posvečena problemom telesne kulture v občini. Za tako stanje so krive predvsem:

— sedanjim razmeram neprilagojene metode in oblike dela,

— slabo materialno stanje športnih organizacij in pomanjkanje športnih objektov (telovadnice, igrišča),

— ni proučenih in prilagojenih oblik kadrovanja, zato je posledica v prejšnjem angažiranju mladine in neposrednih proizvajalcev,

— premalo sistematično (ne)iščemo strokovne kadre za vodenje,

— občinska zveza ne koordinira in ne povezuje dovolj društev in organizacij med seboj, niti nima objektivnega in dolgoročnega programa razvoja,

— preslaba je povezava med društvi in šolami.

Nekateri uspehi na področju telesne kulture, ki nedvomno so, so bolj rezultat prizadevanj družbenih in strokovnih delavcev, manj pa rezultat načrtnih politike in sistemske ureditve telesne kulture. Ugotovimo lahko, da so nekatera vprašanja telesne kulture nerešena ali šele na začetku reševanja. Gre predvsem za nerešena vprašanja financiranja telesne kulture (funkcionalne dejavnosti, vzdrževanja objektov ali investicij), v strokovnem delu in organizacijski strukturi organov in organizacij. Zaradi tega je treba nujno izdelati podroben načrt dolgoročnega razvoja telesne kulture.

Načrt naj bi obravnaval predvsem nadaljnji razvoj telesne kulture: v vzgojno-varstvenih ustanovah in šolah, v družbenih organizacijah (Partizan, klub), občanov v krajevnih skupnostih, delovnih organizacijah in drugih oblikah rekreiranja občanov.

I. PODROČJE SOLSKE TELESNE VZGOJE

Področje šolske telesne vzgoje je sicer že urejeno z normativnimi akti, vendar gre v prvi vrsti za to, da telesna vzgoja postane resnično enakovredno vzgojno področje v šolah, tako glede učnega kadra, dodeljevanja sredstev in izgradnje telesno-vzgojnih objektov — predvsem zaprtih.

Vzgojno varstvenim ustanovam in šolam je treba:

1. Zagotoviti materialno osnovo za telesno vzgojo. S tem v zvezi je treba zagotoviti potrebne površine in opremo zaprtih in odprtih telovadnih prostorov. Predvsem bi bilo nujno, da bi imela vsaj vsaka centralna šola svojo telovadnico in primerno igrišče, vse podružnične šole pa vsaj primerna igrišča.

2. Centralne šole bi morale imeti dve kvalificirani učni moči, ki bi lahko poučevali telesno vzgojo že od 4. razreda dalje in na višji stopnji ločeno za dečke in deklice z ozirom na njih fiziološke razlike in telesne sposobnosti.

II. TELESNA VZGOJA V DRUŽBENIH ORGANIZACIJAH

Področje telesne vzgoje v družbenih organizacijah je manj urejeno. Da bi telesna kultura tudi na tem področju dosegla zadovoljive rezultate, je treba spremeniti organizacijske oblike in vsebino dela ter jih prilagoditi novim ekonomskim pogojem občine in občanov.

1. Telesnovzgojne organizacije morajo skrbeti za povečanje števila aktivnih športnikov, predvsem pa za povečanje števila mladih, aktivnih udeležencev v telesni vzgoji.

2. TVO morajo uresničevati vsaj naslednje zahteve:

— izvajati načrtno rekreativno vadbo,

— izvajati tekmovalno dejavnost in se vključevati v tekmovanja, predvsem z matičnimi organizacijami v Radečah, Rinskih Toplicah in Laškem.

Dogovoriti bi se tudi morali, katere panoge bi razvijali in financirali.

Dogovor bi moral upoštevati:

— panoge, ki najbolj razvijajo biološke in fiziološke lastnosti človeka,

— panoge, ki imajo turistično propagandni namen,

— panoge, ki imajo materialne in kadrovske možnosti,

— panoge, za katere so občani najbolj zainteresirani.

Glede na zanimanje in že obstoječe delovanje bi verjetno kazalo podpreti in

3. Bolj kot doslej bi morale šole poveseliti pozornost ustanavljanju in delovanju šolskih športnih društev, ki bi delala v tesnem sodelovanju z matičnim društvom Partizan in Občinsko zvezo za telesno kulturo. Slednja bi morala (prav tako tudi TIS) za šolska društva nameniti določena finančna sredstva.

4. Na šolah bi morali dosledno uresničevati učne načrte v zvezi s poukom plavanja in smučanja. Pouk obeh omenjenih disciplin je deficitaren, ker šole nimajo ustreznih prostorskih in materialnih pogojev. Vendar je mogoča realizacija obeh programov v okviru »šole v naravi«. Večji poudarek smučanju bi morali dajati na podružničnih šolah, kjer imajo za izvajanje tega učnega programa največ pogojev. Vse centralne šole pa bi morale obvezno organizirati plavalne tečaje v letnih počitnicah.

razvijati naslednje panoge: atletika, orodna telovadba, roket, dviganje uteži, košarka, nogomet, plavanje, smučanje.

Delo bi moralo biti usmerjeno: — v množičnost oziroma množično dejavnost v okviru šole (šolska športna društva, krožki).

— v rekreativno dejavnost, vsebino in obliko teh dejavnosti je treba prilagoditi potrebam delovnih kolektivov in stanovanjskih sosesk,

— v tekmovalno dejavnost, da bi lahko vsem omogočili cenena tekmovanja.

3. Doseganje financiranja telesnovzgojne dejavnosti bo treba še dopolniti.

Družbeno politična skupnost bi morala zagotoviti sredstva za osnovno dejavnost društev, in to: za nemoteno delo strokovnih kadrov (honorarji za strokovne kadre) ter najemnine in vzdrževanje objektov.

Sredstva, ki se stekajo v sklad za financiranje športne dejavnosti, je treba deliti po načelih programske politike in realiziranih akcij.

Pri iskanju virov za financiranje telesne vzgoje bo treba centralizirati tudi sredstva športne stave in Lota, ki bi se naj stekala v sklad za financiranje telesnovzgojne dejavnosti.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Zaposlenost v občini rahlo narašča

Porast zaposlenosti zelo hitro kaže na konjunkturo v gospodarstvu. Tako se je letos zaposlenost v Sloveniji v poprečju povečala za 4 %, v naši občini pa samo za 1,1 %. V občini je bilo konec junija zaposlenih 4.112 delavcev, kar je za 47 delavcev več kot lani. Po lanskih podatkih sodeč, se bo zaposlitev večala še do septembra, ko bo višek, nato pa se bo v zimskih mesecih nekoliko zmanjšala. Predvideno povečanje zaposlenih za 2 % zato verjetno ne bo realizirano. Stopnja povečanja se bo najbrž gibala okrog 1,5 %, tako kot lani.

Zaposlenost se je med gospodarskimi dejavnostmi najbolj povečala v trgovini in gostinstvu (za okrog 5 %), zmanjšala pa v gozdarstvu (za 3,9 %). V drugih dejavnostih je prejšnje povečanje zaposlenosti v

šolstvu, zmanjšuje pa se v zdravstvu. V gospodarstvu je bilo konec junija zaposlenih 3.605 oseb, v drugih dejavnostih pa 507.

REALNI OSEBNI DOHODKI NIŽJI KOT LANI

Poprečni osebni dohodki na zaposlenega so v prvem polletju znašali 1.154 dinarjev, v SR Sloveniji pa 1.250 dinarjev. Zaposleni v gospodarstvu so imeli nekoliko nižje osebne dohodke (1.128 din) od tistih, ki so zaposleni v drugih dejavnostih (1.341 din). Zaposleni v družbenem sektorju prejemajo letos za 9,3 % višje osebne dohodke, kot so jih lani. Življenjski stroški so se letos povečali v Sloveniji za 11,2 %, to pomeni, da so realni osebni dohodki zaposlenih letos nižji, kot so bili lani.

JANKO GOLOB

Sanacijski program »VOLNE«

Industrija volnenih izdelkov »Volna« Laško, je poslovala v letu 1969 z izgubo, zato je bila postavljena pred izbiro: ali uvesti prisilno upravo ali pa še omogočiti nadaljnje poslovanje po določenem sanacijskem programu, po katerem bi podjetje zopet poslovalo normalno, tj. brez izgube z določeno realno daljšo perspektivo.

Izbrana je bila ta druga možnost, podjetje si je priskrbelo sanacijski program. V marcu 1970 je sanacijski program obravnavala tudi občinska skupščina in ocenila, da je v programu predvidena usmeritev poslovanja pravilna in realna. S tem ga je tudi potrdila in sprejela nekatera dodatna priporočila.

Bistvo sanacijskega programa je v naslednjem:

— izbran je nov, optimalni proizvodni program, ki obsega visokokvalitetni krep — žoržet, športne kamgarne, tweede, fantazijske tkanine, proizvodnjo modnih artiklov;

— rekonstrukcija predilnice, da bo možna razširitev proizvodnih kapacitet v tem obratu.

— modernizacija in sinhronizacija celotnega proizvodnega procesa;

— izboljšanje kadrovske strukture;

— povečanje obračanja obratnih sredstev zalog gotovih izdelkov in racionalnejša nabava surovin za predvideno proizvodnjo.

Ekonomski efekt sanacije se bi pokazal v primerjavi z letom 1969 v povečanju celotnega dohodka za 20 odstotkov, v zmanjšanju materialnih stroškov za 17 %, v povečanju dohodka za 114 %. Podjetje bi po sanaciji v letu 1972 ustvarilo približno 3,500.000 din ostanka dohodka.

Za izvedbo sanacijskega programa, predvsem na področju vlaganj v rekonstrukcijo, so potrebna precejšnja investicijska sredstva, ki si jih je podjetje zagotovilo v obliki posojil.

Takšno je torej stanje in namen sanacijskega programa, da bi »Volna« že letos in v naslednjih letih poslovala zopet brez izgube ter ustvarila dovolj poslovnega sklada za pokrivanje obveznosti in za razširjeno reprodukcijo.

Izvajati sprejeti sanacijski program v praksi nedvomno ni lahka naloga. V podjetju so že napravili nekatere ustrezne korake v smeri izpolnitve postavljenih nalog. Sprejeta je bila nova organizacijska shema, ki daje večji poudarek razvoju — prodajnemu sektorju, kot osnovnemu nosilcu programiranja bodoče proizvodnje na osnovi potreb trga; zaposlili so nekaj novih strokovnih delavcev, sprejet je bil nov pra-

vilnik o delitvi osebnih dohodkov, glede nabave nekaterih novih strojev in rekonstrukcije predilnice so že sklenjene zaključnice.

Če preletimo storjene ukrepe na hitro, potem bi skoraj lahko rekli, da poteka vse v najlepšem redu, da so zagotovljene realne možnosti za uresničenje sanacijskega programa in da bo podjetje stopilo na pot izboljšane poslovanja. Finančni podatki za prvo polletje 1970 do neke mere to tudi potrjujejo.

PAVLE AJDNIK, dipl. oec.

Pri globljem razmišljanju in tehtanju, pri intenzivnejšem proučevanju stanja podjetja in storjenih ukrepov pa lahko ugotovimo, da dejansko le ni vse jasno in ohrabrujoče. Predvsem je tu vprašanje, ali bo podjetje v naslednjih letih ustvarilo dovolj sredstev za enostavno in razširjeno reprodukcijo ter za odplačevanje svojih povečanih obveznosti iz odobrenih sanacijskih kreditov. Ne bi na tem mestu pisal o vprašanju, ali je proizvodni program primerno izbran, ali so podane res objektivne možnosti za prodajo blaga, ki ga bo podjetje proizvajalo, ker je to vprašanje obdelano v programu, ki sta ga podjetje in skupščina sprejela kot realnega. Takoj pa se navezuje vprašanje, ali že tudi danes slediti zahtevam sanacijskega programa po izbranem proizvodnem programu. Nedvomno bi se bilo treba ob visokih zalogah gotovih izdelkov že takoj ob začetku sanacijskega programa čimprej približati proizvodnji tistega blaga, ki ga trg pogreša in potrebuje, ki ga lahko podjetje takoj proda. Mislim, da ni upravičeno še nadalje proizvajati blaga, za katerega podjetje še nima kupca in je vprašanje, kdaj ga bo sploh lahko prodalo, kot se je to dogajalo v preteklosti. S staro prakso na področju proizvodnje bi bilo treba takoj prekiniti in začetki proizvajati le tržno iskano blago. Podjetje je stopilo v poslovno leto 1970 z visokimi, neprimerimi zalogami, zato ni umestno in gospodarsko neutemeljeno je, da s proizvodnjo starih artiklov še nadalje držimo visoke zaloge gotovega blaga. Poleg tega vemo, da nekatere vrste blaga ne prinašajo dohodka, ampak celo izgubo. Podjetje ima v obratnih sredstvih veliko vezanega denarja in res ni primerno, da zaradi velikih zalog gotovega blaga ne more sprostiti vezanih sredstev in se mora v veliki meri posluževati kreditov, za katere se-

veda plačuje obresti. Podjetje bi moralo nujno zmanjšati zaloge gotovega blaga, da jih ob koncu konjunkturnih mesecev ne bi imelo praktično nič, oziroma bi moralo imeti za celotno zalogo sklenjene zaključnice. Vprašanje primerne proizvodnje in zalog je eno prvih vprašanj, ki bi jih podjetje moralo prvenstveno rešiti, ne pa puščati skoraj takšno stanje, kot je bilo v preteklem letu.

Vprašanju kadrov je sicer posvečena določena pozornost, vendar pa premajhna. Skoraj si človek ne more predstavljati, da bi lahko strokovni kadri, zaposleni na ključnih delovnih mestih v celoti samo s sprejemom sanacijskega programa spremenili svoja večletna stališča do proizvodnje, prodaje itd. Verjetno bi bile potrebne tudi na tem področju določene kadrovske spremembe, ki bi v večji meri zagotavljale realizacijo sanacijskega programa. Ni tudi povsem razumljivo, zakaj odhajajo iz podjetja strokovni delavci, ki so se tu šele pred kratkim zaposlili. Brez primernih strokovnih kadrov ob stari miselnosti pa sanacijskega programa tudi ni mogoče izpolniti.

Podjetje je že dalj časa nelikvidno, tj. plačilno nesposobno, saj ima že od sredine julija blokiran žiro račun. Ob plačilnih dnevih nastopa zato vedno znova in znova vprašanje, ali bo tega dne dovolj denarja na žiro računu, da bo možno dvigniti gotovino za osebne dohodke. Priliv je prepočasen, plačilni roki za poravnano izdanih faktur predolgi in menim, da tudi nenormalni. Podjetje bi zato moralo vztrajati na krajših plačilnih rokih. To bi bilo seveda lažje, če bi proizvajalo in prodajalo le takšno blago, ki bi ga kupci res potrebovali in po njem povpraševali. Če pa se odjemalci plačilu izmikajo, potem bi bilo bolje, od njih zahtevati in vsak način akceptne naloge. Obveznosti podjetja niso majhne in bi bilo zato treba toliko hitreje reševati problem primerne proizvodnje, s tem v zvezi pa vprašanje nabave reprodukcijskega materiala in nastajajočih obveznosti. Zakaj ponudjam to vprašanje? Enostavno zato, ker so obveznosti velike, priliv denarja pa prepočasen, da bi lahko podjetje že v bližnji prihodnosti imelo zopet prost žiro račun. Dokler bo stanje takšno, kot je, nima pomena veliko govoriti o sanacijskem programu kljub odobrenim sanacijskim kreditom in sklenjenim zaključnicam za nabavo strojne opreme itd. Dokler bo namreč žiro račun blokirani in bi bili podjetju nakazani krediti za njegovo sanacijo, bodo ta sredstva porabljena za poravnavo že ob-

v praksi

STARŠI VPRAŠUJEJO:

Kaj je res in kdo ima prav?

stoječih obveznosti, ne pa za nove investicije. In še druga stran, če bi bil žiro račun blokiran nepretrgoma 6 mesecev, potem bo v podjetju po zakonu treba uvesti prisilno upravo.

Izračun poslovnega in finančnega uspeha je podan v sanacijskem programu in na osnovi tega obračuna so bili odobreni tudi sanacijski krediti. Iz tega izračuna tudi izhaja, da bo podjetje v letih sanacije in po njej dosegalo takšen ostanek dohodka, da bo imelo dovolj skladov za odplačevanje anuitet. Vendar pa naj-novejši izračuni, ki smo jih napravili na osnovi podatkov podjetja, ki temelje na novem pravilniku o delitvi osebnih dohodkov, celotno sliko nekoliko spremenijo.

Letos bo po vsej verjetnosti dosežen takšen finančni uspeh, kot je po programu predviden. Za 1971. leto pa se že lahko vprašamo, kakšen bo v resnici zaključni račun. Po novih izračunih bo namreč podjetje ustvarilo za okrog 80 % manj ostanka dohodka, kot je bilo predvideno. Takšno zmanjšanje ostanka dohodka — skladov pa že lahko postavlja vprašanje realizacije celotnega sanacijskega programa. Izračun finančnega uspeha je v programu sestavljen na določenih predpostavkah, ki se jih ni možno izogniti. Vendar, če bi postavke ob novem izračunu ostale nespremenjene, povečali pa bi se še materialni stroški le za približno 1 % (kar ob današnji rasti cen ne bi bil noben čudež), potem lahko podjetje leta 1971 zaključí ponovno z izgubo in o sanaciji podjetja verjetno ne bi bilo možno več govoriti. Tudi moje trditve slone na nekaterih predpostavkah, ki jih nikakor ne bi smeli prezreti in pustiti v nemar, ampak bi jih bilo dobro temeljito preučiti, saj gre lahko v končni fazi še vedno za obstoj enega naših podjetij, za zaposlitev dokaj velikega števila ljudi.

Realizacija sanacijskega programa »Volne« Laško torej ni tako jasna in prepričljiva, kot bi si morda kdo predstavljal in ocenjeval na prvi pogled. Samoupravni organi podjetja in strokovne službe bi se morale še bolj poglobiti v reševanje predvsem tistih problemov, ki že vnaprej pogojujejo izpolnitev programa (trgu primerna proizvodnja, visoke zaloge gotovega blaga, likvidnost podjetja, blokiran žiro račun itd.) in sprejeti takšne ukrepe, odločati tako, da ne bo ogrožen sanacijski program, katerega izpolnitev je pogoj za boljše poslovanje.

V oktobru je bil v Rimskih Toplicah roditeljski sestanek. Starši smo bili precej zaskrbljeni zaradi angleščine, pa nas je ravnatelj »potolažil«, da se bodo morali učenci po novem pač več učiti, ker so proste sobote. Učitelji se zato ne morejo toliko ukvarjati z učenci.

Ko smo se morali odločiti, ali naj damo privolitev za proste sobote, pa je bilo toliko obljub, da se ne bo pravzaprav nič spremenilo, saj bo enako ur pouka, počitnice pa bodo krajše, manj športnih dni in drugo.

Ali smo nasedli lepim obljubam, v praksi pa je drugače? Učitelji so sedaj na boljšem, učenci na slabšem. Če

je tako, kot pravi ravnatelj, naj bo pouk tudi ob sobotah, naši otroci se bodo več naučili.

Kaj je res — kdo ima prav?

Prizadeti starši

Na to vprašanje smo zaprosili ravnateljstvo osnovne šole »Anton Aškerc« v Rimskih Toplicah, naj nam v pojasnilo prizadetim staršem sporoči svoje stališče. S prispevkom, ki ga v nadaljevanju objavljamo, se je ravnateljstvo šole z razumevanjem odzvalo ter z njim še enkrat pojasnilo namen ter dobre in slabe strani novega šolskega koledarja, zlasti pa poudarilo skupno odgovornost, ki jo prevzemajo nase tako učitelji kot starši, ko tudi ta šola uvaja prosto soboto.

Poskušajmo iz tega sestavka izluščiti bistvo, kaj prinaša s seboj in kako ocenjuje šola.

PETDNEVNI DELOVNI TEDEN V ŠOLSTVU

Poskusno uvajanje petdnevnega delovnega tedna je prešlo zdaj že v tretje leto. V preteklem šolskem letu je delalo po petdnevnem programu okrog 70 slovenskih šol, s šolskim letom 1970/71 pa je začelo s 5-dnevnim delovnim tednom že preko 200 šol, se pravi, več kot polovica. Odgovorni šolniki in šolski strokovnjaki predvidevajo, da bodo prihodnje leto prešle na nov šolski koledar vse slovenske šole.

Petdnevni delovni teden v šolstvu je bil v preteklem šolskem letu zelo aktualen v naši občini. Medtem ko so se v začetku zanj ogrevali v Laškem in Radečah, so bili v Rimskih Toplicah zadržani, ker se zanj še niso odločili. Dejansko pa je pozneje anketa uspela v Laškem in Rimskih Toplicah, kjer so s šolskim letom 1970/71 prešli na nov šolski koledar, medtem ko bo Osnovna šola Radeče počakala še eno šolsko leto.

Za prehod na nov šolski koledar je bilo potrebno izpolniti več zahtev, ki jih je postavil Republiški sekretariat za kulturo in prosveto, med drugim soglasje Občinske skupščine, Temeljne izobrazevalne skupnosti, Zavoda za šolstvo in seveda soglasje staršev. Na anketo o tem vprašanju je tako v Rimskih Toplicah kot v Laškem odgovorilo več kot 90 % staršev pozitivno, se pravi za nov šolski koledar (in prosto soboto).

In ta prosta sobota je lahko v novem šolskem koledarju edini predmet nesoglasij in negodovanja. Zakaj? Enostavno zato, ker proste sobote ne smemo istovetiti z nedeljo v starem koledarju, ker namen novega šolskega koledarja ni ta, da bo

do zdaj otroci dva dni popolnoma prosti. Čeprav smo to staršem pojasnili, ponovno poudarjam, da je edini namen proste sobote, da poveže starše in otroke, da bodo enkrat na teden zares skupaj, da bo prišla čimbolj do izraza tudi družinska vzgoja. Skratka gre za vprašanje, kako je prosta sobota v novem koledarju izkoriščena. Sodeč po anketi, ki je bila izvršena v nekaterih šolah, ki so že preteklo šolsko leto delale po navedenem koledarju, ugotovitve niso vzpodbudne, ker velik odstotek otrok sobot ni znal in ni mogel koristno preživeti, zelo majhen odstotek učencev pa se je posvetil utorčenju in šolskemu delu.

Ta anketa bi morala biti za nas predvsem pomembno opozorilo. Da bi se pri nas podobnih ocen izognili, smo starše na to anketo opozorili — v najboljšem upanju, da bomo s skupnimi močmi podobne pojave čim bolj skrčili. Starši morajo razumeti, da krajše počitnice, krajši prazniki in manjše število športnih dni ne more nadomestiti prostih sobot, če so te popolnoma neizkoriščene. Menimo, da je to najmanj, kar lahko pričakujemo od staršev, če se bodo ob prostih sobotah več ukvarjali s svojimi otroki.

Kdor si je prosto soboto drugače predstavljal, ta je seveda resnično nasedel našim argumentom, ne pa »obljubam«, ker učitelji niso mogli kaj obljubljeni, zlasti pa ne tisti, ki bodo ob sobotah sami v vlogi staršev. Jasno pa je, da nov koledar ne zmanjšuje učnovzgojnih nalog šole, ker mora ta vse to, kar zahteva stari

(Nadaljevanje na 11. strani)

naše delo 7

UVELJAVLJANJE ODŠKODNIN ZA ŠKODO, KI JO POVZROČA KMETIJSTVU INDUSTRIJA ZASAVJA

Vedno več je škode, ki jo našemu kmetijstvu povzročajo plini in prah, ki uhaža iz dimnikov zasavskih gospodarskih organizacij tako elektrarne, steklarne, tovarne kemičnih izdelkov in cementarne.

Vpliv te škode se je do nedavnega odražal samo v vasi Suhadol, kjer se ocenjuje škoda že ca. 10 let, v minulih letih, posebno pa v letu 1969 in letos pa se ta radius močno širi in sega na obeh straneh porečja Save že do meje naše občine (Prapretno, Vrhovo) in celo do Krškega.

Prizadeto prebivalstvo naše občine zahteva v prvi vrsti, naj podjetja preprečijo uhajanje plinov, saj so poleg tega, da zmanjšujejo pridelke, škodljivi tudi za zdravlje ljudi in živali.

Odškodnino se podjetja branijo plačevati. Tako nam je lani le s težavo uspelo prepričati komisijo, da je upoštevala zahteve vaščanov Širja in jim priznala odškodnino v višini 7% od skupnega katastrskega dohodka za kmetijska zemljišča.

V komisiji, ki ocenjuje škodo in jo je imenovalo sodišče v Trbovljah, ni nobenega člana iz občine Laško, zato je posredovanje pri uveljavljanju plačila odškodnine dosti težje. Skušali bomo doseči, da se bo ta komisija v letu 1971 dopolnila tudi s člani iz naše občine.

Kot sem že omenila, lahko nastopa občina samo kot posrednik med prizadetimi občani in podjetji, ne more pa postavljati nobenih zahtev, ker je privatna lastnina po ustavi zajamčena. Če komisija posameznikom ne prizna škode ali pa je ta škoda prenizko ocenjena, lahko vsak posameznik neposredno toži podjetje, ki mu je prizadejalo škodo in od njega zahteva povračilo odškodnine. Ker so se na radeškem predelu pojavili ožigi šele letos in še to v dru-

gi polovici avgusta, komisija meni, da je nastala škoda letos še neznatna in jo zato ne bi ocenjevali.

Za leto 1971 pa prosimo občane, naj nam javijo vsakokrat, ko se bodo pojavili večji ožigi, da bomo lahko o tem obvestili komisijo, ki si bo že med letom ogledala nastalo škodo. Škodo si bo ogledal tudi pristojni referent na občini in o tem vodil evidenco.

Občina si je že dosedaj prizadevala, še bolj pa se bo v bodoče, da bi prizadeti občani dobili primerno odškodnino za poškodovane ali popolnoma uničene pridelke.

PAVLINA PLAZNIK

RAZVOJ TELESNE KULTURE

(Nadaljevanje s 5. strani)

4. Koncept nadaljnega razvoja telesne kulture je mogoče uresničiti le, če bomo v naslednjih letih spremenili tudi odnos do delavcev, ki delajo na področju telesne kulture. Predvsem bo treba načrtno usposabljanje strokovne kadre in urediti status profesionalnih strokovnih delavcev.

III. DELEŽ KRAJEVNIH SKUPNOSTI IN SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

Krajevne skupnosti, predvsem pa sindikalne organizacije bodo morale biti pobudnik za telesnovzgojno dejavnost v delovnih organizacijah in za izgradnjo otroških igrišč.

Telesno vzgojo v delovnih organizacijah je treba organizirati: v odmoru med delovnim časom, v okviru športne organizacije, aktivna ali sekcije pri delovni organizaciji in tudi v času letnega odhida.

Da bi lahko delovne organizacije realizirale vse te oblike oziroma načine telesnovzgojne aktivnosti, bi morale zagotoviti naslednje pogoje:

— sistematizirati delovno mesto referenta — strokovnjaka za telesno vzgojo, predvsem v večjih delovnih organizacijah,

— izdelati načrt telesnovzgojne dejavnosti, ki naj sloni predvsem na potrebah (glede na delovni proces in produktivnost) ter željah članov kolektiva,

— zagotoviti finančna sredstva za nemoteno telesnovzgojno dejavnost in za objekte, ki izhajajo iz programa.

To je nekaj misli o nadaljnjem razvoju telesne kulture v občini in o nujnosti izdelave perspektivnega programa.

S pristopom k izdelavi in z realizacijo perspektivnega programa za telesno kulturo, bomo vsaj delno začeli izvajati resolucijo o telesni kulturi, ki jo je sprejela Zvezna skupščina.

STANE KUZNIK

PRIPRAVE ZA SREDNJEROČNI NAČRT RAZVOJA OBČINE

V zadnjem času se na vseh nivojih veliko razpravlja o pripravi srednjeročnega načrta razvoja od 1971. do 1975. leta. Razvojni načrt države pa ne bo sprejet do konca letošnjega leta, kot je bilo prvotno predvideno, temveč šele v drugi polovici leta 1971, zato se bo to odrazilo tudi na sprejetje programa razvoja v naši občini.

Priprave pri sestavljanju srednjeročnega načrta razvoja naše občine so se pričele relativno zgodaj. Že sredi aprila je strokovna služba oddelka za gospodarstvo in finance sestavila prve okvirne podatke o predvidenem razvoju občine v naslednjem obdobju. Na osnovi teh ocen predvidenega razvoja so bila izdelana nekatera izhodišča za sestavo načrta srednjeročnega razvoja občine, ki jih je obravnavala in sprejela tudi občinska skupščina na seji dne 10. septembra letos.

Da bi potekale vse priprave pri sestavi načrta čimbolj nemoteno in tudi strokovno, je občinska skupščina imenovala komisijo za pripravo srednjeročnega načrta razvoja občine. Člani te komisije so predsedniki posameznih svetov ter strokovni delavci posameznih služb občinske uprave. Komisija se je dne 16. oktobra prvič sestala, izvolila za svojega predsednika tov. SADARJA, in

že tudi razpravljala o predlogu ogradja srednjeročnega načrta.

Srednjeročni načrt bo razdeljen na tri dele: prvi del bo obravnaval splošne podatke o razvoju občine, drugi del področje gospodarstva, tretji del pa bo zajemal negospodarske dejavnosti. Ker je sestava plana zelo obsežno ter kompleksno delo, je komisija predlagala, da se ustanovijo štiri delovne skupine: ena za področje primarnih, ena za področje sekundarnih in ena za področje terciarnih gospodarskih dejavnosti, eno pa še za področje družbenih dejavnosti. Te skupine bodo obravnavale in strokovno dopolnjevale materiale za posamezna področja.

Končno naj omenimo še rok, do katerega naj bi bil sestavljen predlog načrta. Javna razprava o predlogu se naj bi pričela konec februarja, skupščina pa naj bi ga sprejela konec marca 1971. Vendar pa glede na zakasnitev pri sestavi zveznega in republiškega načrta razvoja dvomimo, da bo lahko potekalo delo pri sestavi načrta v naši občini po predvidenem programu, ker verjetno do tega roka še ne bodo znani vsi gospodarski instrumenti in politika razvoja države, kar bo treba pri sestavi upoštevati.

JANKO GOLOB, dipl. oec.

Dopisujte v
naš list!

LJUBLJANA KOZJANSKEMU

Pri delu me zmoti brnenje telefona! Oglasi se ljubezniv ženski glas: »Tu občina Ljubljana-Siška. Pripravili smo zopet nekaj za Kozjansko!« Izkaže se, da je ta »nekaj« zelo veliko — kajti razen že rabljenih plaščev, puloverjev, oblek, perila, rut in čevljev, je zbran tudi velik kup povsem novih rjuh, brisač, otroških oblek, predpasnikov in žabic. Pa tudi mnogo živil — saj je samih makaronov 100 kg!

Po iskreni zahvali sledi dogovor, da bo zbrana pomoč razdeljena najpotrebnejšim dne 15. oktobra v telovadnici osnovne šole v Jurkloštru po članih komisije za zdravstvena in socialna vprašanja delavcev občine Ljubljana-Siška.

Razgovoru sledijo trenutki zadovoljnega razmišljanja in končno spoznanja, da ima tudi socialna služba včasih vedrejšo stran. Vedrejšo npr. tedaj, ko spoznamo, da je še mnogo ljudi, ki se trudijo brez vsake egoistične misli, da bi lajšali tuje gorje. Takšni ljudje so zbrani v komisiji za zdravstvena in socialna vprašanja delavcev občine Ljubljana-Siška. Z vsem elanom izpolnjujejo nalogo, ki so si jo sami med drugim naložili in ta naloga je skrb za kozjanski predel v občini Laško. Obiskali so nas prvič v letošnji pomladi in pripeljali s seboj izdatno pomoč v materialu in denarju.

SEDAJ SO PONOVRNO NAPOVEDALI SVOJ OBISK...!

15. oktobra žal ni sončen dan — vendar je kljub temu dolina Gračnice, po kateri hitimo z dvema avtomobiloma in kombijem, čudovito lepa in nudi obiskovalcu, ki ima oči za naravne lepote, vedno nov in nov užitek. Toda nam se mudi, saj že dohitevamo ljudi, katerim bo vročena pomoč.

V Jurkloštru sprejme ekipo vodja šole, ki nato z drugimi pomaga razporejati pripeljani material. Urne roke hitijo pripravljati vse tisto, kar je bilo z velikim trudom zbranega.

In že so tu povabljeni! Najprej malčki iz šole, potem starejši socialno šibki občani. Otroške očke se hvaležno svetijo in s šibkimi rokami odnašajo različna darila: plašček, jopico, oblekico, predpasnik, žabice — za sebe, za sestrico ali za bratca. Ta in oni tudi čevlje — kakršna je pač potreba. Dobijo tudi kekse, arašide in beležnice — ne manjka pa tudi mila, da bodo ročice čiste. Nekateri se zahvaljujejo glasneje, drugi komaj dahnejo: »Hvala!« Najbolj zgovorne pa so oči!

Starejši pomerjajo in zlagajo v nahrbtnike, koše in vreče prejeta oblačila in obutev. Nekateri tudi rjuhe in brisače. Vsak pa dobi slad-

kor, kavo, kavni nadomestek, pravi čaj, testenine, riž, jušne ekstrakte, kekse, pudinge, milo itd. Iz obrazov bereš, da so veseli vsega, kar so prejeli — veseli pa tudi zato, ker morda ob taki priliki shlapni občutek osamljenosti in pozabljenosti. Besedam zahvale sledi preprosto in iskreno vabilo: »Pridite kmalu zopet k nam!«

Kot ob prvem obisku pa darovalci niso pozabili na kolektivna darila šolam in Jurkloštru in na Henini. Razen beležnic in mila za vse otroke je prejela šola v Jurkloštru 2 žogi — medicinki in napravo za skok v višino, šola na Henini pa prav tako beležnice in milo ter eno žogo — medicinko. Obe šolski kuhinji sta dobili testenine, sladkor, pudinge itd., tako, da po izjavi vodje šole v Jurkloštru, predvidena podražitev šolskih malic sedaj odpade.

Ob povratku gledam romantično dolino Gračnice!

Prelep je naš kozjanski predel — le veliko je še njegovih prebivalcev, ki se ne morejo izkopati iz revščine. Manjka možnost zaposlovanja in možnost razvoja turizma. Oboje pa bo omogočila dobra cesta, ki pa je sedaj ni. Potem bi si Kozjanci sami pomagali iz sedanjih težkih razmer in vračali družbi, kar je zanje storila — saj so delavni in marljivi.

Slovo od delavcev občine Ljubljana-Siška je prisrčno. Se bodo zbirali prispevke pri delavcih njihove uprave in pri podjetjih za naše občane. O njihovih besedah: »Nasvidenje spomladi — morda tedaj v Brezi!« še dolgo razmišljam, ko stopam skozi večerni mrak proti domu.

HELENA DOVEČAR

Letos že trije pari zlatoporočencev

Prav redki so primeri, ko zakonca proslavljata 50-letnico skupnega življenja. Med te redke jubilate so se letos zvrstili na matičnem uradu kar trije pari zlatoporočencev: **JAKOPIČ** Jože in Franciška iz Rečice, **MATEK** Filip in Marija iz Tovstega ter **LIPOVŠEK** Peter in Helena s Konca nad Laškim.

K popestritvi tega svečanega akta zlate poroke so pripomogla posamezna podjetja z darili zlatoporočencem,

s čestitkami in željo še vrsto let skupnega življenja, in to: Pivovarna Laško, Merx Celje, poslovalnica Laško, Volna Laško, Izahir Čazimi, slaščičar iz Laškega, Rudnik Rečica, Hotel Savinja, Turistično društvo Laško, Komunalno podjetje Laško in Skupščina občine Laško.

Vsem jubilantom k redkemu življenjskemu prazniku iskreno čestita tudi uredništvo.

TRETJI PAR ZLATOPOROČENCEV PRI POROČNEM OBREDU POTEM, KO JIMA PREDSTAVNIK »VOLNE« IZROČA DARILU

JANEZ KRSTNIK VALVASOR IN LAŠKI ŠPITAL (8)

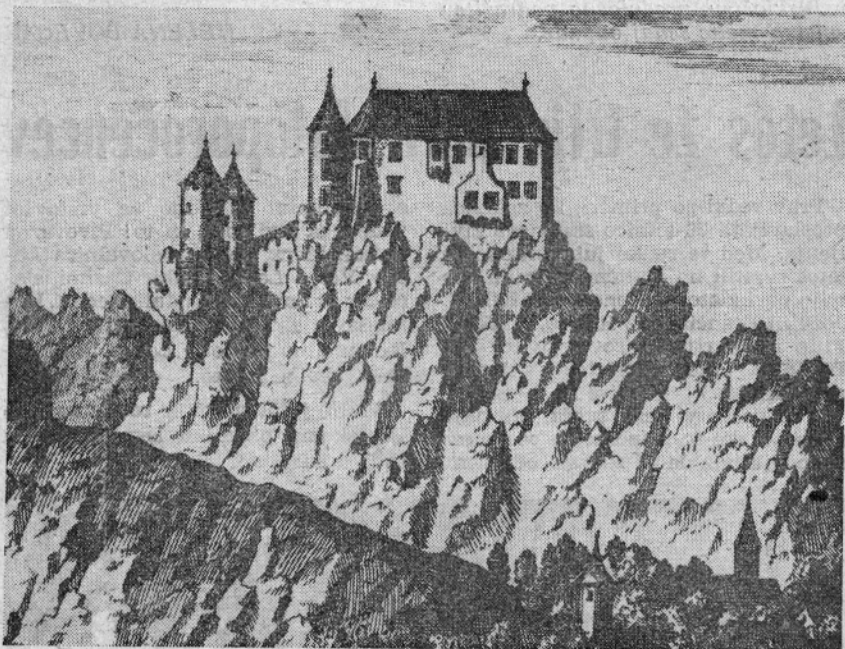
Tako so s Planine vozili v Laško za potrebe špitala večje količine pšenice, rži, ječmena, prosa, ajde, ovsa, žitne mešanice, boba, fižola, graha, govedine, masla, masti, loja, soli, vina ter letno eno pitano kravo in dve pitani svinji (podatek za 1749). Nekoliko starejši podatek nam poroča, kako so ta živila razdeljevali med špitalske oskrbovance. Poročilo iz leta 1728 pravi, da dobiva vsak oskrbovavec mesečno določeno količino »kot deputat«. Iz tega izraza bi lahko sklepali, da so živila razdeljevali oskrbovancem, ki so si sami kuhali. Vendar iz poznejših poročil izvemo, da je imel špital tudi kuharico, zato je ta deputat mišljen verjetno samo kot količina, ki so jo računali na osebo.

nil pregovor, če se kaj bolj poredko dogaja, da se dogaja samo »na vsake svete čase«).

Ti podatki so označeni v tedanjih merah, zato moramo pri preračunavanju in sedanje mere upoštevati, da je celjski škaf žita meril okrog 20 litrov ali nekaj več (enak je bil kranjskemu merniku); žito so pri tem s posebno palico v škafu zgladili ali razžili (štihali), zato so to palico imenovali štihovnik. En bokal vinske davčne mere (firkl) je znašal okrog 1 1/2 litra, maselje je meril nekaj nad 4 del, funt pa

je bilo toliko na mesec, soli nad 1 liter, s 56 dkg slanine so v 3 dneh že nekoliko zabelili, tudi prekajenega mesa je bilo ob praznikih več kot 1/2 kg, vina pa za praznike nekaj več kot 8 del. Pri tem seznamu pogrešamo predvsem krompir, kate-ruva so v tistem času komaj začeli uvajati v naših krajih. Tudi koruze ni v tem seznamu, čeprav so jo že od srede XVII. stol. gojili, vendar ni bila navedena med dajatvami v starih urbarjih, zato so se jo kmetje branili oddajati graščakom. Špital je imel v Laškem tudi vrt, kjer so pridelovali povrtnino, ki je bila sproti na razpolago, da ni bilo treba čakati pošiljke s Planine.

Tudi za oblačila oskrbovancev so skrbeli na Planini in pošiljali v Laško za vsakega letno par belih nogavic in par čevljev, za vsakega letno eno srajco (moško ali žensko), moški so dobivali letno ene hlače, ženske pa eno krilo, oboje iz domačega platna, dalje ostalo potrebno perilo, ženske tudi po en predpasnik letno. Za pokrivala so dobivali moški vsaki 2 leti nov klobuk, ženske pa vsako leto novo ruto ali avbo, povrh pa so imeli oskrbovanci oblečeno dolgo belo haljo iz domačega sukna (lodna) in so jo menjavali vsaka 4 leta. Za pokrivanje postelj je dobival vsak oskrbovavec na dve leti novo odejo. Poleg tega so s Planine tudi vozili kurjavo, plačevali špitalskega duhovnika in kuharico (oba sta imela v špitalu brezplačno hrano in vino), dalje so skrbeli za popraviljanje špitala in špitalske cerkve, celo stroški za dimnikarja so bili predvideni (poleg plačila v denarju je dobil dimnikar ob ometanju tudi hrano in vino).

GRAD IN TRG PLANINA (PRI SEVNICI) V XVII. STOLETJU

Tako je mesečno na osebo prišel po en ražen (štihan) celjski škaf mešanice (pšenice, rži, ajde in ovs) za kruh, za kuhanje pa 4 bokali (vinske davčne mere) pšenice, 1 bokal fižola ali graha, 1 bokal ajde, 2 1/2 maseljca soli, za 3 dni v tednu 1 funt slanine (ostale 4 dni so jedli brez zabele), na 5 svetih časov pa kot priboljšek po 2 maseljca vina, 1 funt prekajene svinjine ali govedine in pogačo. Pod »svetimi časi« je mišljeno 5 največjih praznikov v letu. V omenjenem poročilu ne piše, kateri prazniki so to, verjetno pa so bili to božič, velika noč, binkošti, veliki šmaren in vsi sveti (v zvezi s tem izrazom se je do danes ohr-

56 dkg, eno celjsko vedro kot mera za pijačo (omenjeno že v 4. nadaljevanju) pa je vsebovalo okrog 28 litrov. Tako si lahko izračunamo količine živil, ki so jih dobivali oskrbovanci. Pripomniti je treba, da so se stare mere in uteži iz kraja v kraj spreminjale in tudi v raznih dobah imele različno veljavo, tako da jih je težko popolnoma natančno izraziti v sedanjih merah in utežih.

Če te količine izračunamo v sedanje mere, vidimo, da je vsak oskrbovavec iz mesečno 20 l žita dobil dnevno približno 1/2 kg kruha; za kuhanje je prišlo 6 l pšenice, iz 1 1/2 litra ajde mesečno so si lahko skuhalo žgance, tudi fižola ali graha

Pri tolikšni količini živil in oblačil se je zgodilo, da je prišlo nekoč do poneverbe. Okrog leta 1630 je bil špitalski mojster v Laškem Italijan Andrej Vidalis, grajski oskrbnik na Planini pa je bil Jurij (Georg) Khünsperger. Planinski oskrbnik je opazil, da Vidalis sploh ne daje več planinskemu gradu obračuna, kako je porabil poslana živila. Stvar je postala sumljiva in Khünsperger je ugotovil, da špitalski oskrbovanci ne dobivajo toliko živil, kolikor jim jih pošiljajo iz Planine. Planinski graščak Moscon je odredil preiskavo. Primerjali so sezname robe odposlane s Planine s seznamami prejete robe v Laškem in ugotovili primanjkljaj.

(NADALJEVANJE PRIHODNJIČ)

KOŠARKARJI ZAKLJUČILI TEKMOVANJE

Prvi nastop v II. republiški košarkaški ligi - vzhod so košarkarji Laškega zaključili dokaj uspešno. V tej ligi nastopa deset moštev in delitev petega mesta z dvema kluboma pomeni lep uspeh te komaj začete športne panoge v Laškem, ki dobiva vse več privrženecv.

Nekaj rezultatov jesenskega dela tekmovalja:
Laško : Sobota 69:36, Slov. Bistrica : Laško 59:55, Laško : Rudar (Ve) 64:61, Laško :

Konus 66:64, Laško : Rog. Slatina 54:49.
Končni vrstni red: Radenska 34, Konus 26, Zalec 22, Rudar 18, Laško, Bistrica in Drava (Ptuj) po 16, Rogaška 14, Sobota 6, MTT 4 (-8).

Zaključen je tudi trokrožni turnir za pokal turistično-zdraviliških mest Stajerske, na katerem so delovali klubi iz Rog. Slatine, Radenc in Laškega. Lep kristalni pokal, ki ga je darovala steklarna Rog. Slatina, je osvojila ekipa Laškega, ki je

bila na dveh turnirjih v Laškem in Radencih prva, v Rogaški Slatini pa druga s skupnim številom 80 točk; sledijo Rogaška Slatina 60 točk in Radenci 20 točk.

JOŽE KRAŠOVEC

EKIPA KOŠARKARJEV IZ LASKEGA

RAZPORED DEŽURNE SLUŽBE VETERINARSKÉ POSTAJE LAŠKO

ZA NOVEMBER 1970

V novembru 1970 bo dežurna služba Veterinarske postaje Laško poslovala po naslednjem razporedu:

1970	Zivnozdravnik	TELEFONSKA številka
7. 11. — 9. 11.	Dipl. vet. Vahtar Boris, Radeče	(klicati postajo LM Radeče) 73-979
14. 11. — 16. 11.	Dipl. vet. Kolman Jakob, Laško	73-996
21. 11. — 23. 11.	Dr. Malenšek Slavko, Laško	
28. 11. — 1. 12.	Dipl. vet. Vahtar Boris, Radeče	(klicati postajo LM Radeče)

Dežurstvo v zgoraj navedenih dneh traja od 12. ure prvega dne do 7. ure zjutraj drugega dne.

Dežurni veterinar opravlja umetno osemenjevanje v času dežurstva na poziv lastnika plemence na določenem mestu.

ZDRAVSTVENI DOM CELJE

RAZPORED DEŽURNE SLUŽBE

ZA NOVEMBER 1970

V času od 1. do 30. novembra bo dežurna služba zdravnikov in medicinskih sestri za področje Laško in Rimske Toplice (od sobote popoldne do ponedeljka zjutraj tudi za območje Radeče) in k temu spadajoče okolice poslovala po naslednjem razporedu:

1970	Zdravnik	Medicinska sestra ali bolničarka
9. 11. — 15. 11.	Dolanc dr. Jože	Sölšiši Helena
16. 11. — 22. 11.	Velikonja dr. Tone	Turin Elizabeta
23. 11. — 29. 11.	Pečar dr. Samo	Maroša Marija
30. 11.	Dolanc dr. Jože	Sölšiši Helena

Potrebni obiski na domu naj se naročajo pri posameznih zdravnikih do 12. ure. Vsi bolniki in poškodovanci, ki jim je potrebna nujna zdravniška pomoč, naj se javljajo izven rednega delovnega časa dežurnim v ambulanti.

OPOZORILO

davčnim zavezancem

Vse davčne zavezance opozarjamo, da 15. novembra 1970 zapade v plačilo IV. akontacija vseh odmerjenih davščin.

Davčnim zavezancem, ki do roka ne bodo plačali svojih obveznosti, bo davčna uprava v smislu 209. člena zakona o prispevkih in davkih občanov (Uradni list SRS, št. 7-32/69) obračunala še 9% zamudne obresti.

Hkrati opozarjamo zavezance prispevka za uporabo mestnega zemljišča, da je rok plačila odmerjenega prispevka za tretje četrletje potekel že 10. oktobra 1970. S položnicami, ki jih bodo prejeli v novembru za plačilo IV. akontacije naj tudi to poravnajo že v decembru 1970.

Samo s pravočasnim plačilom svojih obveznosti se bodo davčni zavezanci izognili nepotrebnim stroškom in zamudnim obrestim, ki bodo obračunane, če bodo s plačilom v zamudi.

DAVČNA UPRAVA

Petdnevni delovni teden v šolstvu

(Nadaljevanje s 7. strani)

koledar, realizirati v novem. Odgovornost za uspešnost novega šolskega koledarja morajo potemtakem prevzeti nase tako učitelji kot starši, čeprav priznavam, da bo del učiteljev poslej na videz res na boljšem, vendar samo na videz. Sicer pa — če se vrnemo k anketi — je bilo več kot očitno, da so starši bolj ogreti za proste sobote, kakor pa učitelji.

Staršev, ki se bodo kot vzgojitelji doma tudi sami preorientirali na nov šolski koledar in pomagali otrokom koristno prebroditi prosto soboto, ne bo strah, da se bodo odslej njihovi učenci manj naučili. Takih staršev tudi ni potrebno z ničemer »tolažiti«. To pa je bilo tudi jasno povedano na roditeljskem sestanku v Rimskih Toplicah.

MILKO VAHČIČ

ravnatelj Osnovne šole

»Anton Aškerc« Rimske Toplice

»Nase delo« izhaja mesečno — Izdaja Skupščina občine Laško — Urejuje uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Lev TICAR — Uredništvo in uprava: Laško 1, telefon 73-045, interna številka 4 in 6 - Cena za posamezno številko 1 din - Ziro račun pri Službi družbenega knjigovodstva, podružnica Laško št. 5071-637-55 — Rokopise, objave in oglase za vsako številko sprejemamo do 15. dne v mesecu — Nenaročenih rokopisov ne vračamo. Tisk in klišej GP Cetiš Celje

„VOLNA“

INDUSTRIJA VOLNENIH IZDELKOV

LAŠKO

PROIZVAJA MIKANE IN ČESANE TKANINE ZA MOŠKE IN ŽENSKO OBLEKE,
PLAŠČE IN SAKOJE

POSEBNO ZNANI IN MODNI SO TWEEDI, KATERI SO IZDELANI IZ 100 % RUN-
SKE VOLNE

Konfekcija »KORA« Radeče

PROIZVAJA VSE VRSTE OTROŠKIH OBLAČIL SOLIDNO IN POCENI

ZAHTEVAJTE POVSOD IZDELKE »KORA« RADEČE

TOVARNA ZA PREDELAVO PLASTIKE IN
KOVIN

MINERVA ŽALEC

se priporoča za naročila

STANOVANJSKO PODJETJE LAŠKO

opravlja tudi vse strokovne posle v zvezi z
gradnjo hiš in drugih objektov

KREDITNA BANKA CELJE

BANKA VAŠEGA ZAUPANJA